

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

Ortega, Cristóbal de

Lugduni, 1664

Qvæst. II. An sola volitione, atque intellectione diuinis Christi humanitas
voluerit formaliter, & intellexerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

QVÆSTIO II.

An sola volitione, atque intellectu diuini Christi humanitas voluerit formaliter, & intellexerit.

VÆSTIO hæc de facto nunc examinatur, vt errores Monothelitarum, & similitum auctoritate Patrum, & Conciliorum, cum hac de re tum de dogmatibus aliis, quæ inde pendent propullentur de possibili autem questione tertia disputabitur, vt philosophicis etiam momenti veritas catholica consistat.

CERTAMEN I.

Monothelitarum error, eiusque Patroni exaltè recensentur, ab eoque liberatur Honorius.

MONOPHYTÆ, quia apparentem solum humanitatem non solidam, ac veram Christo Domino tribuebant consequenter humanam voluntatem eiusque actum Christo denegabant: solumque ei, & voluntatem, & volitionem concedebant diuinam, sicuti, & intellectum, & sapientiam. Consentiebant profus Apollinæ cum Deum pro anima corpori Christi solummodo concederet. Quorum fundamenta contr. 1. disp. 1. quæst. 2. radicis couellebamus. Nunc autem cum solis Monothelitis, conferenda est manus. Quorum error à patris scholasticis, vt alia theologice eruditionis plura, non satis intellectus à nostro Val. d. 73. cap. 1. accurate est prolatus. Agebant ergo in Christo duas naturas cum suis quaque facultatibus esse; Cæterum solum dari in eo actum voluntatis diuinæ, quæ materiales etiam humanitatis facultates ad suas quæque operas, & applicarentur, & mouerentur: quas ideo Theandricas, Deique viriles nominabant: qui error ex alio manabat. Putabant enim actum quemuis voluntatis humanæ diuinæ oppositum necessario, ac proinde peccatum esse: quare ne in Christo peccatum admitteret, atque in eodem ipsius supposito voluntates repugnantes actum voluntatis humanæ Christo denegarunt. Constant hæc ex Machario Patriarcha Anthiocheo sectæ huius Principe in sua confess. 6. Synod. tract. 2. ab hoc errore steterunt Stephanus Polichronius, Cyrus Alexandrin. & Theodorus Pharensis. epist. ad Michaëlem Bulgariæ Principem de septem Synodis cap. de 6. Synodo. Steterunt etiam Sergius Pyrrus, & Paulus Patriarchæ Constantinopolitani. Addit Valq. Typum quemdam Pauli discipulum, sed Typus hic non homo quidem, sed formula fidei suæ fuit data à paulo ad concilium Lateranense sub Martino 1. vt constat ex consule. 4. eius Concilij Lorca d. 69. n. Granad. tract. 13. de incarnat. disputat. 1. numer. 31. sine negari etiam Christo à Monothelitis asserunt creatam humanam scientiam, neque immerito cum ita Monothelitz cuiusdam confessionem referat Agatho in sua epist. act. 4. 6. Synod. & vnā esse eandemque vniū Domini nostri Iesu Christi, & Deo dignam sapientiam, scientiamque omnium, & cogitationem secundum vtrumque: id est secundum eius diuinitatem, & humanitatem: quia & vnā operationem consistunt Deo dignam, sicut superior dictum est. quo spectat Synod. 6. act. 4. & 8. definitio. Consiemur in Christo omnia duplicia, quæ ad naturas pertinent. duas naturas eius predicantur: & vnāquamque proprietates naturales habere confitemur, diuinam omnia, quæ diuinā. humanam omnia, quæ humana absque peccato.

2 Ad Monothelismi partes accessisti ferunt, & antiqui Monothelitz, & Iuniores Honorium Pap. 1. quos imitatur Canus. 6. de locis cap. vi. §. Hinc loco. sed mallem aliquid piæ saltem exultationis SS. pontific. Melchioro Cano, quam Erasmi error impentam verbis hilce; qui Phocam scribunt infirmisse Romanam Ecclesiam esse Ecclesiarum caput, piæ quidem, forsas id: sed imprudenter scripserunt. Fundamenta sunt, Primum quod a Synodo actu decimo-tertio, columna tertia damnatis Monothelitis damnatur Honorius eo quod (aiunt Patres) inuenimus per scripta, quæ ab eo facta sunt ad Sergium, quia in omnibus eius mensum secutus est, & impia dogmata confirmant. Argue sub actionis eiusdem finem: Comprimus (inquiunt) in eandem impietatem concurrere, nempe Honorium. Tertium fundamentum est ex epist. 1. Honorij eiusdem ad Sergium, in qua versus med. ita habetur: vnde & vnā voluntatem fatemur Domini nostri Iesu Christi. Quartum denique fundamentum, quia, & in aliis posterioribus Conciliis ea Honorij damnatio refertur, nec iubetur expungi: quod est tacita, vt minimum damnationis eiusmodi approbatio: atque hæc quidem fundamenta sunt omnia, vt tanto Pontifici Monothelismus adscribatur, quæ quam sint infirma erugitis quibus comperiet, nolque ea singulatim, summatimque percurrendo pro minus eruditis, & curiosis aperta eruditione, facillique discipiemus.

3 Et in primis, vt testimonium ex Honorij epist. recitatum intelligatur, & quæ ex illo sexta Synodus de Honorio iudicasse dicitur, sciendum est: Honorium non alias quam ex epistola Sergij Monothelitarum errorem, & doctrinam cognouisse; Sergius autem in eis literis quæ extant 6. Synodo actu 12. inter principium, & finem, non vt suam, sed aliorum causam, Monothelismum proponit, Catholicum agens, quidque in ea sentiendum sit initio Romanæ sedis iudicio submittens: deinde ait, se ita de vna, vel duplici Christi operatione litem subortam componere, ne vna, vel duplex dicatur, sed ex vno (eius verba sunt) eodemque incarnato Deo verbo, sicut iam sumus assati, omnem diuinam, atque humanam operationem procedere. Hoc autem nos Leo, Dei portitor instruit manifestè perhibens. Agit enim veraque forma cum alterius communiōne, quod proprium habet. quo Leonis testimonio contra Monothelismum acriter pugnarunt. S. Maximin. disp. cum Pyrrho Danascen. 3. de fide cap. 15. fin. Agatho Papa cum Synodo Romana epist. 1. ad Imperatores Tiber. Heracl. & Augustum versus fin. Synodi 6. eam epistolam, & testimonium Leonis admittentis, insuper paulo post epistola Honorij med. sic ex Sergij relatione legitur: insuper, & ei consequens sit predicere duas voluntates contrarietatem. circa inuicem habentes tanquam Dei quidem verbo salutarem volentē adimplere passionem, humanitate vero eius obistente voluntati. quā nomine diuersarum operationum Christi, a voluntate humana, & diuina non diuersitas physica, sed moralis auersitas intelligeretur à Monothelitis: nomine autem vnitatis operationis non physica sed moralis omnimodi consensus, & concordia. quemadmodum, qui aliter sentiunt, aut volunt vno; tam latine, quam hispanè diuersarum voluntatum, ac iudiciorum dicuntur; qui autem non aliter sed eodem modo sentent, idemque volunt vniū voluntatis nonnantur. hispanè son de diuerso parere, vel contra delinno. Latine vero quot capita tot sententia. cum tamen plurium iudicia & affectus, licet moraliter concordent, nequeant non physicam diuersitatem habere: itaque, siue simulatè loqueretur Sergius Honorio, siue ex animo, sentus, qui ex eius litteris percipiebatur Catholicus erat quare licet alias suspensa fidei haberetur, ex eius tamen epistola Patres, atque eius concilij præses Martin. 1. epist. ad vniuersos Christi fideles post init. Sergio Monothelismum tribuere certo ausi non sunt, dum eius hæresis parronos recensent, sed dubitanter. Sergius vel eius successores Pyrrhus, & Paulus.

4 Cum ergo Sergius in ea epist. Catholicum simulantem Catholico sensu loqueretur, quomodo, Honorius ei assentiens, neque aliunde animum, si forte tunc subdolus

dolus erat, percellens Monothel. haberi potest? cū ergo vnam in Christo fatetur voluntatem intelligit vnā moraliter per conformitatem humanæ volunt. cum diu. non physicē vnā, sed diuersas, non tamen aduersas; ex physica diuersitate operationum voluntatis diuinæ, & humanæ in Christo non inferri contrarietatem quam ex Monothelitis aliis referebat. Sergius multis probat Honorius postellius epist. med. Primo ex idiomatum communicatione, quæ in Christo ratione vnionis hyposthaticæ inuenitur, quæ duplici voluntati repugnanti locum in illo non dat. Secundo quia voluntas humana diuinæ contraria solum esset ex natura corrupta per peccatum. At postea, ait, à diuinitate assumpta est nostra natura, non culpa illa profecto natura, quæ ante peccatum creata est, id est illius conditionis, non quæ post peccatum vitiosa, id est, vt post pauca scribit, nullum experiens contagium vitiosæ nature: quare inquit tacite voluntas humana Christi, nequit esse aduersa diuinæ, à qua deserta est. Tercio idem probat versus epist. fin. illud Corinth. 1. num. 12. diuisiones operationum sunt idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. Sic ad idem institutum expendens: si enim in alijs, id est, in membris suis, Spiritus Christi multis modis operatur, in quo viuunt, & mouentur, & sunt quanto magis per semetipsum mediatorem Dei, & hominum, plene ac perfecte, multisque modis, & ineffabilibus confiteri nos communionem vtriusque nature conuenit operatur? Quasi dicat non vnitatem physicam coniunctam naturas tot tantisque operationibus sibi conformiter operari facit Spiritus Christi: ergo multo pluribus imo in omnibus, naturam sibi vnitatem physicam, eiusque voluntatem sibi conformiter facit operari.

5 Stet ergo diuersas Christi operationes voluntatis diuinæ, & humanæ ab Honorio non negatas, sed solum sibi aduersas: ac proinde moraliter solum, non physicē vnā vtramque esse prædicatam, vt testis auritus, oculatusque est Honorij secretarius zelo, & digoitibus celeberrimus, ac epistolæ illius amanuentis apud S. Maximum. Mart. disp. cum Pyrrho col. 18. sic eius propositionis sensum, atque Honorij mentem explicans: quod in Christo, vt homine vna tantum fuisset voluntas, seu, quod non fuisset pugna voluntatum, & appetitionum, qualis est in nobis. Lege scilicet membrorum repugnante legi mentis. idemque secretarius apud Baronium. t. 8. anno. 633. §. sed præstat in his. Atque apud Severin. Binium noua editione conciliatione 13. Synodi 6. ait: vnam voluntatem Domini diximus non diuinitatis eius, & humanitati. Cum enim scripsisset Sergius esse, qui diceret in Christo duas contrarias voluntates, rescriptissimus Christum non habere duas contrarias voluntates, carnis inquam, & Spiritus, vt nos habemus post transgressionem, sed vnam tantam, quæ naturaliter humanitatis eius nota essentialis est id ita esse euidenter demonstratur, quod membrorum, & carnis facta est mentio, quæ diuinitati quoque eius non possunt attribui. Quæ solutio, siue explicatio, licet alia videatur: eadem tamen est, cum contrarietas voluntatis carnis cum Spiritus voluntate sit etiam contrarietas cum voluntate Dei cui semper est voluntas Spiritus conformis. Adde Honorium, sub eius epistolæ initium ita scribere de Christo Domino Operaturum diuinam, media humanitate Verbo, & Deo naturaliter vnita eundemque operaturum humana ineffabiliter. Post pauca. Passiones, & opprobria pertulit. Tolerantia, ac tristitia dolorum, passionis &c. Dum conflet diuinitatem nullas posse perpeti humanas passiones. Atque ad epist. finem concludit. Hec vobis cum fraternitas vestra prædicat, sicut & nos ea vobiscum vnamiter prædicamus hortantes vos, vt vnus, vel gemine noue vocis inductum operationis, vocabulum auferentes vnus nobiscum Dominum Iesum Christum Filium Dei vni, Deum verissimum operaturum in duabus naturis diuinitus, atque humanitus fide orthodoxa, atque vnitatem Catholicam prædicetis. Repetit exhortationem eandem epist. 2. ad Sergium ter, non semel, vt nouitate vocis duplicis operationis, nempe moraliter diuersæ, id est aduersæ, misa vnum Dominum Iesum Christum in vtraque natura quæ cuiusque sunt propria inconfuse, (ne eutycheizetur, & confundantur operationes physicæ in vnam, quo sensu nouæ vocis erant) indifferet, & indiuisæ id est sine

repug. contrarietate, operari. Prudenter autem notandum ante maturâ Ecclesiæ discussionem percellendum res graues, licet de nomine, quæstionem desinat. Dico act. 12. & 13. sine §. Habet autem: vtraque veritas Baronium anno 633.

6 Vnde constat 6. Synod. si verè damnauit Honorium suspicione falsa ductam effrasse quia verbis catholicis quidem, Sergio confenserat, quem iam, & fama publica & ecclésiæ sua sine Monothelismi expositione damnauerat. Nec mirum est effrasse locum deprehensum in quo humor effrasse in delinquentem declarationem, & legatorum institutionem in damnationem procedit vt hic euenisse constat ex epist. 1. Agathonis ad imperat. col. 2. vbi habetur: Licentiam prædicandi auctoritatem dedimus apud tranquillissimum vestrum imperium (dum iusserit eius clementia) similitur satisfactionem quantam eis dumtaxat iniunctum est, vt nihil præsumant, quare, minuere, vel mutare, sed traditionem huius Apostolicæ sedis, vt à prædecessoribus Apostolicis Pontificibus legitime est seneruer enarrare. Quibus non solum constat commissionem Pontificis, ac proinde per eum damnatum à 6. Synodo fuisse Honorium. Sed etiam damnationem ab hæreticis Monothelismis fuisse acceptam. Si quidem in prædecessoribus Agathonis, & Honorij numeratur; & clarius ad epist. init. Vnde & Apostolicæ memorie mee paruitatis prædecessores Domini aduocatis instructi, ex quo nouitatem hæreticam in Ecclesiis Constantinopolitanæ Ecclesiæ Presules intrudere conabantur, quam neglexerunt exhortari, atque obsecrando commone, vt à prauis dogmatis errore saltem tacendo, desisterent. An non Honorium, qui nascitur monothelismo Sergium horrabatur locis recitatis, citatisque num. 5. post med. quod digito demonstrat monothelismo obfissentem? Cum ergo epistola hæc Agathonis ad Imperat. Constant. Pogonatum, & altera eiusdem, & concilij sub ipsius acti ad imperatorem eundem contra Monothelismum in quibus catholicam veritatem à suis prædecessoribus traditam Agatho testatur in 6. Synodo fuerint perstr. ac Synodus act. 17. in confes. fidei de ita scribitur: expansis manibus amplectitur tam suggestionem, quæ à Iulianissimo Agathone Papa antiquæ Romæ facta est ad Constantinum piissimum, atque fidelissimum nostrum Imperatorem, qui nominatim abiecit reos, qui docuerunt, vel prædicauerunt (sicut superius dictum est) vnam voluntatem, & vnam operationem. Quo pacto, nisi sibi contradicac Synodus Honorio, & Agathone inter prædecessores suos monothelismum obfissentem numeratum de monothelismo damnata.

7 Accedit quod ad 6. Synodum Honorij epistola ad Sergium, quibus Monothelismum reiecit, Patrumque testimonij confutat, quos, (vt Agathonis verba in sua illa epist. col. 2. vtr) Apostolica Ecclesia suscipit. Vnde legatos Agathonis videantur perlatæ. Deinde ante sextam Synodum Honorius à suis successoribus vindicatus hac hæreticorum impostura fuerat. Immediato enim ipsius successore Severino Heraclij, & ministrorum rextationibus, quod Sergij ecclésiæ non probaret ante annum enecto, Ioannes. 4. successit. Hic cum quodam pro Monothelismo à Patriarchis Constantinopolitanis Honorium Severino antecessori obiectum iussu Honorij Secretarium eius mentem exponere, vt prædictis verbis datis num. 5. Rufus cum Theodoro Ioannis 4. successore Paulus Constantinopolitan. dignitate ob monothelism de positus Honorium pro sua doctrina allegaret, tanquam aperte falsum allegans neglectus neque satisfactionem meruit: cum pro Honorij fide abunde, & feliciter Romæ. S. Maxim. cum Pyrrho recenter disputasset. Theodoro successit Martinus I qui contra Monothelismum pugnans martyrio tandem coronatus est. sub eo Concil. Laceranenfe actum contra Monothelitas fuit S. Maximij eiusdem causæ Martyris hortatu in quo cum Pauli epistola pro se iterum citantis inter alios Honorium legeretur Maximij Aquileiensis

leientis ore respondit Concilium, venerunt Principes huius novitatis, id est Cyrus, Sergius, Pyrrhus, & Paulus, & in nobis de suis inveniunt nihil: licet propterea calumniarios irrationabiliter studuerint, quod facere solent heretici suam ex hoc cooperire demerentiam proferentes. Ipseque Martinus 1. epist. ad universos Christi fideles post Concilij finem: Sic ait, Catholica recordationis antecessores nostri Pontifices, in quibus Honorius, non deservierunt admonentes eos, & contestantes recedere à sua huiusmodi heresi. Martino successit Eugenius, cui Vitalianus, huic vero à Deo datus, post quem donus. Hunc Constantinus Pogonat. rogavit, ut suos ad concilium legatos mitteret, oratumque se à Monothelitis enixè scripsit, ut Vitaliani nomen è sacris diphychis deleteretur, retineretur Honorij 1. de Vitalio delendo precibus non acquievit Donus rescribens. Hoc quidem, vispatè omnem aequalitatem servantes, & virosque orthodoxos habentes. Dono successit Agatho, qui egregiè, ut vidimus num. 6. quique autoritate Apostolica legatos ad 6. Synodum misit. Cum ergo tam legati, quam Patres Concilij, & Honorij epistolis, & Agathonis atque tot Pontificum antecessorum Agathonis integram, atque à Monothelitis suspicione Honorij fidem haberent, quomodo sciebat monothelismum Honorio Patres imponere quomodo legati adeo veritatis consilij non modo imponi paterentur, sed è ipsi subscriberent? maxime cum adeo solerter iussa Agathonis fuerint contra monothelismum executi, atque ea Honorij condemnatio non solum præter, sed contra Agathonis iussa foret: imò contera ius sacre Pontificem mortuum, qui nunquam apud occidentales cum quibus vixerat, & apud quos obierat, imò neque apud bonæ notæ Græcos, & qui, ut sanctè vitæ functus honorificè humatus, atque in sacris diphychis scriptus fuit, & conservatus à Dono, male de monothelisi audierat, ut hæreticum damnare. Cum Ecclesia mortuos hereticos claros nisi constet in sua hæresi obitatos obisse nunquam condemnari: tuncque è sacro exhumari, & è sacris diphychis nomen eius expungi iusserit, ut constat ex 4. & 5. Synodo in causis Iba, & aliorum, & ex constanti Ecclesiæ usu.

8 Ex quibus apertè conuincitur eam Honorij damnationem Synodo 6. Græcorum perfidia supposititiam esse, ut suam causam tanti Pontificis autoritate meliorem redderent. Sicut similibus malitia corruptum concilium generale 5. deprehendit sexta Synodus act. 12. & 14. suamque epistolam ad Flavian. Leo ipse epist. 83. ad Palestin. Synodum item Calcedonensem Gregorius lib. 5. epist. 14. ad Narsem. vbi idem cum Ephesina factum suspicatur. Sicut & Nicolaus 1. cum epistola Adriani 1. ad quam Michaelis Imperatorem remittens in epistola ad ipsum ait: Si tamen non falsata est more Græcorum. Nec vana est Nicolai suspicio: nam quæ ipse epistola ad Photium ex epistola Adriani allegat non extant in hac prout in Synodo 7. recitatur, quæ omnia, atque alia ad rem hanc plura eruditè obseruat Bellarminus citatus: si ergo tertiam, quartam, quintam, & septimam Synodum Græcorum Hæreticorum perfidia vitiauit: quidni sextam maiori suo comòdo in Honorij damnatione corruerit? præsertim cum immediatè post Synodum 6. tot Episcopi hæretici Trullanos canones contra Romanæ Ecclesiæ auctoritatem ibidem fecerint, atque ita censent Baronius anno 680. Binus ad act. 13. Synodi 6. Theophanes Græcus scriptor teste Anastasio bibliothecario in Honorio: neque minus corrupta in Honorio recensendo, dammandoque, cum Monothelitis habenda est epistola Leonis 2. ad Constantinum Pogonatium relata post Synodi 6. finem similiter Bedæ Cathalogus Monothelitarum, in quo numeratur Honorius, non quidem lib. de natura rerum cap. 67. (ut citat Canus) qui tot capitibus non constat, sed lib. de seculatibus mundi anno 639. qui ab aliquo sciole ob supposititiam illam Synodi 6. damnationem corruptus ea in re fuit: qui enim Beda Honorium in Monothelitis nominaret, quem 2. histor. Anglica cap. 17. 18. & 19. egregium Pontificem laudat, atque in vita S. Bertol. doctrina clarum ve-

nerabilem, beatum, sanctumque compellat, ut bene arguit Bellarmin. citandus. Porro 7. Synodus non damnat Honorium act. vlt. sed sine causa examine sextæ damnationem transcribit. Inflat Canus Synodo 8. act. 7. referri, & approbati epistolam Concilij Romani sub Adriano 2. vbi Honorius autoritate Adis Apostolicæ à Synodo 6. damnatus dicitur merito, quia, addit Canus, Agatho epist. ad 6. Synodum Honorium anathematizat, ut constat ex act. 4. omnia sunt falsa: nam 8. Synodus act. 7. epistola Concilij Romani solum ait, illicitam fore damnationem defuncti Honorij ab orientilibus, nisi primæ Romanæ sedis consensus præcessisset: quibus neque factam damnationem affirmat, nec sedis Romanæ præcessisse consensum epistola Agathonis ad 6. Synodum nulla fuit, neque act. 4. neque vliquam alibi, sed solum duæ ad Imperatorem Constantinum 4. Pogonatium, in quibus, ut vidimus, Honorius Catholicus per omnia Pontifex habetur. Sed dices tandem Sergium quinquennio post epistolam ad Honorium, hoc adhuc superstitè ethesim scripsisse, cui non constat reclamasse Honorium. Sed oportet ostendere consensisse: nam silentium potuit clamandi oportunitatem expectare: Tandem accedant Doctores præter datos. Damascen. lib. de hæresibus reperto, translato, atque eruditè annotato per Frontonem Ducem editione Damasceni Paris. anno 1616. sine versu Monothelitarum, Photius Patriarcha Constantinop. epist. ad Michael Bulgariæ Princip. de 7. Synodis in sexta Zonaras in vita Constantini 4. Pogonati, qui singuli Monothelitas singularim recensentes: etiam in 6. Synodo damnatos, nunquam in eis Honorium recensent: cum tamen si in eorum errore fuisset de eoque à 6. Synodo damnatus, ut sectæ illius Princeps numerandus foret. Ob hæc sanè, vel omnia, vel ferè ab hac calumnia Honorium merito liberant Paulus Diaconus, Blondus, Nauclerus, Sabellicus, Platina, reliquique præter supra datos Latini Historiographi, Petrus Hurtado, & Bernal. quibus, & nos, reliqui subscribere debemus.

CERTAMEN II.

Monothelismus confutatus, ac difficilis Lateranensis locus illustratus.

1 Contra hunc Monothelitarum errorem pugnant acriter Patres Synodi 6. sub Agathone Pa. act. 4. 8. 11. & 18. atque Agatho ipse epist. ad Heracl. & Tyber. & epist. decretali instructionis legatorum, quos ad eam Synodum misit, receptaque ab illa fuit act. 18. Patres insuper Concilij Lateran. sub Martino 1. consultat. 5. can. 11. 12. 13. & 14. Patres item Synodi 7. in confess. fid. Patres Concilij Florentini sub Eugen. 4. sess. vlt. in decreto Eugenij 3. qui omnes hanc hæresim damnant ex Matth. 26. Non sicut ego volo, sed sicut tu. Ioann. 5. Non quero voluntatem meam, sed voluntatem eius, qui misit me. Luce 22. Non mea voluntas, sed tua fiat. In quibus alter inefficaciter voluisse Christum voluntate humana, quam Pater, & ipse vellent diuina manifestum prorsus est, ac proinde Christum non sola voluntate diuina, qua hominem voluisse. Secundo, ut ostendimus disp. 2. quæst. 3. Christus qua homo perfectè Deo, ac strictè obediuit: non potuit autem obedire acti voluntatis diuinæ: ergo acti voluntatis humanæ: ergo non fuit in Christo sola volitio diuina, sed & humana. Adde plura ex dictis contra Apollinarem controu. 1. d. i. Item plura ex dicendis de timore, & tristitia Christi, quæ dubio procul actus voluntatis humanæ sunt, nec minus certo in Christo fuerunt. Videnda præterea contra hunc errorem sunt testimonia Patrum, à citatis Conciliis, & Pontificibus contra eum recitata datis locis: deinde S. Maximus disput. cum Pyrrho Damasc. 3. de fide capite 14. & 15. & libro de duabus Christi voluntatibus, ac lib. Quomodo ad imaginem Dei facti sumus.

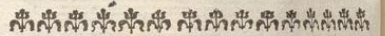
sumus. & loco citato ex libro de hæresibus.

2. Sed persequamur erroris huius præcipuum absurdum: etenim sub latu à Christo actibus humanæ voluntatis, omne proflus meritum aboletur. Patet; quia meritum in volitione diuinæ esse non potest. Cum Christus per istam mereri, qua Deus nequeat, ut omnibus inconfesso est: sed neque, qua homo: siquidem in potestate illius, qua homo est, stat volitionis diuinæ exercitium, eiusque negatio. Unde neque in actibus externis vlla erit Christo libertas, aut meritum: cum in potestate humanitatis Christi, arbitriique humani domini illos elicere, vel cohibere absolute non staret: siquidem posita volitione diuinæ, ut elicerentur, non elici non possent, ablatæque elici nequissent, (nisi fortè à materiali appetitu, si huic proprium actum Monothelitæ inconsequenter concedant, in quo sicut nulla libertas est, ita neque in externis operationibus ab ipso profectis libertas, & meritum ab eo potest communicari) Dei quippè volitio de factò non alia ratione cum externis humanitatis Christi operationibus, atque cum nostris comparatur: non enim verbum, quia humanitati vitium speciali concu su influxuque ad humanitatis opera concurrerit, sed solo generali Trinitati communi, quod nostra etiam edenda cooperatur; licet eius volitio in hoc errore humanam suppleret, quæ in humanitatis arbitrio non esset, ut diximus. An verò extranea, & alterius naturæ volitione, (& idem est intellectio) alterius voluntas intelligere, atque amare possit, anque ita contingit humanitati Christi, ut non solum propriis suis hisce actibus, sed & diuinis etiam amauerit, & intellexerit, res est liberior, nec censura digna pars alterutra, quæstioneque 3. examinanda, ubi hic etiam Monothelitarum error philosophicis momentis impugnabitur. Huius erroris vero fundamenta de Christi impeccabilitate petita infirma sunt. Potuit enim actu voluntatis creatæ efficaci, se conformare diuino, licet in ipso essent affectus naturales inefficaces: sicut aiebat Paulus: *Non quod volo bonum hoc ago*: in quibus nihil indecentiæ, & imperfectionis est, sed summa, cum opposita voluntate efficaci superantur, perfectio.

3. Occasione huius erroris con futandi difficilia verba protulit hæc Lateran. Concilium sub Martino 1. consultat. 5. Can. 15. *Si quis secundum scelerosos Hæreticos Dei virilem operationem, quod Græci dicunt *Deo spiritali* unam operationem inspicienter suscipit, non autem duplicem esse consistetur secundum sanctos Patres, aut ipsam, Dei viribus, que posita est, nouam vocabuli dictionem vnus esse designatam, sed in vtriusque mirifice vnionis demonstratam. condemnatus sit, ergo affectus humanus Christi, qui vnica operatio est Theandrica, seu Dei virilis dici nequit: quod est contra Dionys. epist. 4. ad Caium Damascen. 3. de fide c. 15. Theologos omnes, & rationem: cum ille affectus sit vnica operatio hominis Dei, ac proinde Dei virilis, sua Theandrica: sed tamen ex concilij instituto facilem habent verba exp. catum. Definiebatur enim ibi contra Monothelitas, ut diximus, qui vnica operationis nomine actum voluntatis diuinæ tantum in Christo admittebant, licet externos actus (quos non operationes, sed motus appellabant) à volitione diuinæ despotice imperatos in Christi humanitate faterentur: solum ergo damnatur, qui Dei virilem operationem sola volitione diuinæ, atque externa creatæ ab ea, non à volitione humana proueniente consistere docuerit; non autem, qui doceat sola volitione humana Christi consistere dignificatæ à Deo verbo vnito humanitati operanti: quo sensu, & à citatis patribus, & Theologis operatio Theandrica, ac Dei virilis vsurpatur, & ratione probatur efformata, atque expressè à Lateranensi Concilio admissa extremis illis verbis: *Sed in vtriusque mirifice vnionis demonstratam.**

4. Duplex igitur est Theandrica, seu Dei virilis operationis apud Patres Catholice acceptio, ut bene, ac eruditè Vasquez obseruat d. 5. cap. 5. numero 39. Altera in ratione meriti, altera in ratione actiuitatis: & Theandrica quidem in ratione meriti nihil à volitione

diuina trahit: sed solum à sanctitate, & dignitate verbi, ac Deitatis, cui humanitas operans est vnita: idque in genere causæ formalis, quam ob rem Nazianz. orat. 36. 4. de Theolog. ipsum velle hominis Christi *Desideratum esse*, aiebat: ex quo phrasim ebibisse visus est Sophron. epistola citata, & approbata Synodo 6. act. 11. & Damascen. 3. de fide capite 15. longè aote suo. hæc habet: *Non enim humano modo factitabat, ut qui non homo solum, sed etiam Deus. Vnde etiam ipsius passiones, vniuersæ, ac salutariter existerunt.* Theodor. Episcop. Anciran. hom. narrat. t. 6. Concil. Ephes. capite 10. circa fin. *Mors namque, veluti ipsius Dei facta, mortem demolitur: nam qui mortuus simul Deus, & homo erat.* & capite 2. eiusdem Concilij idem hom. alia de naturate contra Nestorium qui hominis Christi passionem Deo adiungere volebat inferat. *Ergo nec sanare eum passiones hominum dicit, neque crucem sustinisse virtutem diaboli, neque nostrum peccatum affixisse ligno, neque propriis passionibus sanasse hominum passiones, neque morte dicit eum destruxisse mortem.* Si enim non fecit Deus proprias passiones, vnde passionibus Christi tantarum correctionum sunt factæ virtutes? Sed istæ passiones propria factæ Dei virtutem quidem tantarum correctionum ex diuinitate præceperunt. Quibus affluxisse videtur Dyonis. Alex. epist. contra Paulum Samolatem apud Turriani Hoplotecham inter dicens: *Diuinitatem inquam saluos fecit passione propria, & non humanè.* Theandricè vero, & Dei virilis operationis in ratione actiuitatis acceptio est in operatione miraculorum patriciæ per voluntatem humanam instrumentaliter, per diuinam principaliter, ut explicauerunt Sophronius epist. citata Cyrill. Alex. lib. aduersus Antropomorphitas capite 10. & 21. Leo Pap. 1. epist. 10. ad Flavian. contra Eurychetem capite 4. ante med. Damascen. ubi proximè, & cap. 19. ubi ait Theandricam operationem esse, quod in Christo agit, *altera natura non sine altera.* Quibus fortasse vtrumque Theandricæ operationis genus complexus est.

QVÆSTIO III.

An humanitas Christi, licet non solu, affectibus tamen intellectus, & voluntatis diuine intelligat, & amet de factò etiam an saltem possit.

STATVTIS iam contra Monothelitas actibus propriis humanitatis, quibus ipsa & amet, & intelligat: videndum est, an intelligat, & amet etiam actibus diuinis? An saltem illis intelligere possit, & amare?

CERTAMEN I.

Christi humanitas amore, & intellectu diuinis, neque intellexit vsquam, neque amauit.

HVGO Victorin. t. 3. lib. de sapientia animæ Christi docet eam intellectu diuina intellexisse, non per essentiam, & suam entitatem, sicut Deus, sed per intellectiois diuinæ communicationem mediâ vnione, id quod, & de eadem ratione videtur dictum. Hugoni consensit Ioannes de Ripa Apud Vasquez disput. 50. cap. 1. & 1.2. disputatione 7. cap. 1. apud Soto. disputacione 24. scctione 2. in quæstione vero de possibili asserturi videntur Agyd. de præsentat. tractatum de beatitudine, pluresque Recentiores Salmantini, qui asserant Beatos posse Deum formaliter videre vnione intricata